

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XX. & ipsum Rufinum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

fimis conyitiis perfudisset: fatendum quippe est iure eum saepe à Rufino fuisse reprehensus; saepe etiam Rufinum ab eodem sine causa fuisse culpatum. Hac porro cum agerentur, annus Christi trahebatur trecentessimus nonagesimus nonus.

XVIII. Quo tempore Hieronymianam librorum *ἑξαιρέτων* interpretationem Pamachus continebat; verum ab amico ipsius quodam fraude descripta in vulgus emissa est. Interpretationis autem suae perfidiam ex huius conflictu perceptum iri, versutiaque suas iam proditas intelligens Rufinus, ad eumque perlatis Aptoniani opera literis, quas ad Pamachium & Oceanum una cum libris *ἑξαιρέτων* recens à se Latinitate donatis Hieronymus miserat, triennium in elaboranda duplici Apologia contrivit. Prior vetustate intercidit: posterior superest in duas divisa partes, quarum prima criminationes ab Hieronymo impactas retellit, altera Hieronymum ipsum suggillat. Quae cum in apertam contentionem erumperent, duas in partes, ut fit, Romanorum Christianorum animi abiere, cum Rufino alij, alij Hieronymo faverent; nec Romani duntaxat, sed & quotquot tere per orbem sparsi erant, diversis studiis ferebantur.

XIX. Tum vero partium suarum esse intellexit Anastasius Papa, non quidem exorientes motus lenimentis adhibitis consopire, quod factum à decessore eius Siricio notavimus; sed malum occulte crescens Apostolica auctoritate rescindere. Re itaque diu ac mature in utramque partem perpensa Origenis tadem erroribus haereseos notam impressit anno 400, Theophili studium imitatus, qui superiore anno in Alexandrina Synodo eisdem damnaverat. Statim vero dimissis in omnes partes nuntiis, Origenianorum errorum damnationem promulgat Anastasius; qua accepta iidem passim reprobatii sunt. Eadem de re disserentem audiamus Theophilum in Epistola ad quosdam Monachos, quam profert Iustinianus in Epistola ad Menam: *ἡκούσθη ἀναστάσιον τὸν ἐπίσκοπον καὶ τὴν ἀντιπρεσβυτέρω, ὁ ὡς ἐπιμαρτυροῦντος ἀγίας ἐκκλησίας ἐπί ποσὶ Θεοῦ ἀναστάντος, ἐκ παλαιότερον ἀγωνισμάτων ἐκδοξοῦσθαι πρὸς ἐπιστήμην καὶ χειροτονίας, ἧ καὶ πᾶσα τῆ μακαρίων καὶ τῶ δυν ἐπισκοπῶν ἐπιπύσιν ὡμοδοξοῦσθαι, καὶ τῶ ἀληθῆς ὁρίων ἐκκλησίας τῶ τῶ ἀπὸ τῶ ἁγίων ἁγίων. Igitur anathema dicimus in Origenem aliosque Haereticos, quemadmodum factum est a nobis, & ab Anastasio sanctae Romanorum Ecclesiae Episcopo, qui ex veteribus certaminibus clarus, dux illustris populi creatus est, quem & omnis Beatorum Occidentis Episcoporum sequitur ceteris, Alexandrinorum ecclesiae sententiam adversus impiam latam suscipiens. Hieronymus certe libr. 2 Apolog. cap. 6. praeter Anastasium & Theophilum, tradit Venerium quoque Mediolanensem Episcopum, & Chromatium Aquileiensem, D Origenem subiectis sibi populis haereticum denuntiasse.*

XX. At parum sese promovisse ratus Anastasius, si non tumultus auctorem Rufinum, & bellum tenentem retunderet, Romam cum ad causam dicendam accessit: tergiversatur Rufinus, & Apologiam scribit ad Anastasium, qua levibus ad detrecandam professionem excusationibus usus fidem suam profitetur: deinde ait: *Origenis ego neque defensor, neque assertor sum, neque primus interpretes: alij ante me hoc idem opus fecerunt: scilicet & ego postremus, rogatus a fratribus. Si iubetur ne fiat, iussio observari debet in poste um. Si culpantur qui ante inquisitionem fecerant, culpa à primis incipiat. Ego enim praeter hanc fidem, quam supra exposui, id est quam Romana Ecclesia, & Alexandrina, & Aquileiensis nostra tenet, quaque Hierosolymis praedicatur, alienam nec habui unquam in isto homine, nec habeo, nec habebo. Neutiquam tamen excusationem hanc*

Hier. Apol. 2. cap. 6.
Hier. Epist. 16.

Anastasius accepit, sed instante Marcella Rufino, ut verbis utar Hieronymi, cauterium haereseos inulsi, eumque damnavit anno 401. *Damnatio Haereticorum*, inquit idem Hieronymus, *haec Marcella fuit principium, dum adducit testes, qui prius ab eis eruditi, & postea ab haeretico fuerant errore correpti; dum ostendit multitudinem deceptorum, dum impia *ἑξαιρέτων* ingerit voluntate, qua emendata manu scorpion monstrabantur; dum acciti frequentibus literis Haeretici, ut se defenderent venire non sunt ausi, tantaque vis conscientiae fuit, ut absentes damnari, quam praesentes coargui maluerint. Huius tam gloriose victoris oratio Marcella est. Cuius victoria fama cum per totum orbem increbuisse, Anastasium ipsum super Rufino consuluit Iohannes Hierosolymitanus, ejusque sententiam exploravit. Extat Anastasij responsio data ad A. 402. in qua notandum primo illud est, multis ab eo laudibus Iohannem Origenismi licet suspectum extolli; deinde & istud: *Origenes autem, cuius in nostram linguam composita derivavit* (Rufinus) *ante qui fuerit, in qua processerit verba, nostram propositum nescivit.* Addit Rufinum hac interpretatione fidem ab Apostolis propagatam violare voluisse; non damnare tamen, si à traditis in interpretato Opere dogmatis abhorreat; damnare se penitus, si iidem assentiat. Tum paulo post, illud quoque, inquit, *quod evenisse gaudeo, tacere non potui, beatissimorum Principum mansisse responsa, quibus unusquisque Deo servicus ab Origenis lectione revocetur: damnandaeque sententia Principum, quem lectio rerum profana prodiderit.* Suam demum super Rufino sententiam his verbis exponit: *Itaque, frater carissime, omni suspitione seposita, nihil minus scio quod propria mente Origenis dicta in Latinum transtulit ac probavit, nec dissimilis ab eo est, qui alienis vitis praestat assensum. Illud tamen scire cupio ita haberi à nostris partibus alienum, ut quid agat, ubi sit, nescire ca-**

A *pamius. Ipse denique viderit, ubi posuit absolvi. Quocirca Rufinum ita alloquitur Hieronymus Apolog. libr. 3. cap. 6. Vade potius Romam, & presens apud eum (Romanum Episcopum) ex-*
 postula, *car tibi & absenti, & innocenti fecerit contumeliam; primum ut non reciperet expositionem fidei*
 tua, *quam omnis, ut scribis, Italia comprobavit, & baculo tuarum ut noluerit literarum contra canes*
 tuos: *deinde ut Epistolas contra te ad Orientem mitteret, & cauterium tibi harescos dum nescis inureret,*
dicereque libros Origenis ad te esse translato, & simplici Romanae Ecclesiae plebi traditos, ut
 fidei veritatem, *quam ab Apostolo didicerant, per te perderent; & quo tibi maiorem faceret invidiam,*
 aut *si criminari hos ipsos. Praefationis tuae testimonio roboratos. Quinetiam in Epistola 82. ad*
 Marcellinum & Anapsychiam, sese ait subdolum libellum à Rufino oblatum Anastasio Pa-
 B *cerit quispiam, quam Apologias ipsas, de quibus proxime commemorabimus.*

XXI. Hoc ipso anno geminam Rufini adversum se Apologiam gemina itidem adver-
 sus Rufinum Apologia Hieronymus excepit: nam cum ex Occidente Hierosolymam re-
 measset ipfius frater Paulinianus, libros illos adversus eum elaboratos, nondum quidem
 ab Auctore, quem merus scilicet & pudor inhiabant, in lucem esse editos, sed inter Ru-
 finum tamen familiares circumferri significavit; è quibus cum in vulgus exiissent nonnulla,
 collecta ea ad fratrem pertulit: quod ipsum praestiterunt per literas Pammachius & Mar-
 cellinus. Non ad has ipsas itaque Rufini scriptiones, sed ad relatas à Pammachio, Marcel-
 lino, & Pauliniano criminationes priorem quam habemus Apologiam Hieronymus adorn-
 navit. Duobus ea continetur libris, & Pammachij ac Marcellini nomine inscripta est, quo-
 C *rum monitu fuerat elucubrata; ad eos vero transmissa, quos scriptis suis Rufinus afflave-*
 rat: *in eaque declarat Hieronymus constitutum esse sibi peculiari opere Pamphili & Eu-*
 sebij Apologiam refellere. Haec simul atque ad Rufinum perlata est, ira incitatus, respon-
 sum una cum Apologiis misit ad Hieronymum, quo hastatis eum apicibus terribat, mor-
 tem minitans, & ad tribunalia sese provocaturum, nisi maledictis abstineret. Verum futiles
 minas parvipendens Hieronymus, posteriorem Apologiam continuo rescripsit.

XXII. Post septem annos quam haec acta sunt, diem clausit extremum Melania senior,
 vix à quadraginta diebus Hierosolymam reversa. Rufinum quoque sequente anno, qui fuit
 à Christo nato 410, Aquileia ab Alarico vastata in Sicilia profugum periisse tradit Baro-
 D *num. At in Epistola ad Vrsacium, quam interpretationi Commentariorum Origenis in li-*
 brum Numerorum praefixit Rufinus, quamque cum nondum edita esset, mecum olim be-
 nigne communicarunt clarissimi fratres Bigotij, ita scribit: *sed reddenda pollicitationi non*
tempestrum, ut ille ait, sed tempestuosam nobis tempus ac turbidam fuit. Quis enim ibi stilo locus est,
ubi hostilia tela metuuntur? ubi in oculis est urbium agrorumque vastatio? ubi fugitur per marina discrimi-
mina, & ne ipsa quidem absque metu habentur exilia? In conspectu etenim, ut videbas etiam ipse, no-
stro Barbarus, qui Rhegino oppido miscbat incendia, angustissimo à nobis freto, ubi Italia solum Sicula
dirimitur, arcebat. Agebat ergo tum in Sicilia. At deinde: Tam enim ex omnibus quae in Lege
scripta reperi, sola ut puto in Deuteronomio desunt orationcula, quae si Dominus inveni, & sanitatem
dederit oculis, cupimus reliquo corpore sociare: quamvis amantissimus filius noster Pinianus, cuius reli-
 E *giosum carum pro amore pudicitiae profugum comitatur, injungat & alia. Pinianus ille, cuius in co-*
 mitatu se tum fuisse ait Rufinus, is erat Melaniae junioris maritus. Hunc Roma discessisse
 anno 408, & Carthaginem appulisse anno 409, ipse agnoscit Baronius. Igitur vel Rufi-
 num in Sicilia à Piniano & utraque Melania relictum mors anno sequenti oppresserit; vel
 certe tempus à Baronio assignatum uno saltem anno Rufini obitus anteverterit. vix Ori-
 geniana doctrina ita studiosi, ut infinitas sibi turbas, convicia, infamiam, & damnationem
 denique eius causa pepererit: qui si animo suo fuisset moderatus, & à librorum *ad ap-*
zō interpretatione abstinuisset manum, suum sibi Origenes decus, gloriamque in Occi-
 dente servasset; verum dum tradit illum Latinis legendum, ex omnium manibus excussit:
 Totus enim orbis, inquit Hieronymus, *post translationem Rufini in Origenis odium exarsit, quem*
 F *antea simpliciter lectitabat. Nihilominus ab Anastasio licet damnatus fuerit Rufinus, eius ta-*

men consuetudine usum fuisse Chromatium Aquileiensem Episcopum persuadet ipfius
 Praefatio Eusebiana historiae à se conversa praemissa, qua rogatu Chromatij, animo ex pa-
 triae clade afflicto solamen adhibere volentis, susceptam illam à se ostendit. Melaniam
 quoque diu post insictam Rufino censuram certatim laudibus extulerunt Augustinus &
 Paulinus: & post mortem demum in Graecorum Martyrologiis inter sanctos adscripta est.

XXIII. At non Rufini obitu sata ab ipso Origenismi semina extincta sunt. Pelagius
 Monachus natione Britannus, arrepta quadam Origenis dogmata à Rufino exculta & pro-
 pagata renovavit. Quocirca Hieronymus in Proëmio ad libr. 1. Comment. in Jerem.
 Grunnium, hoc est Rufinum, Pelagij praecursorem & magistrum appellat. Dogma quoque
ambrōsiae & ambrosianae, quod supra tractavimus, ab Origenistis accepisse Pelagianos pro-
 dit in Proëm. Dialog. adv. Pelag. & in Proëm. libr. 4. Comment. in Jerem. & in Epist.